

PLANINSKI

VESTNIK

2
2017

SPD
1893
PLANINSKA
ZVEZA
SLOVENIJE

9 770350 434008

TEMA MESECA

Planinstvo za invalide

Z NAMI NA POT

Turno smučanje v Karniji

3,90 €

IZ PLANINSKE ZALOŽBE – AKCIJA

Andrej Mašera

ČUDOVITE ALPE

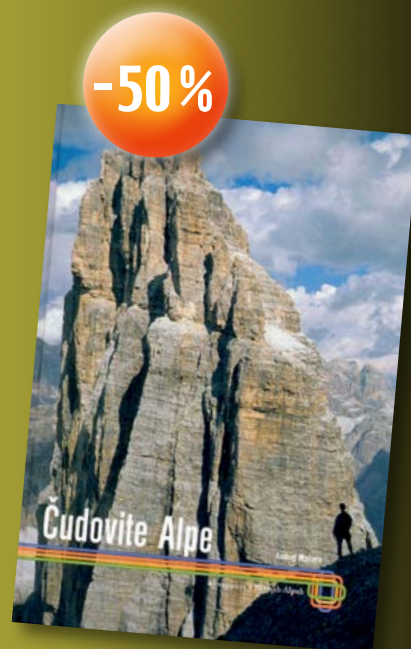
Vodnik *Čudovite Alpe*, avtorja Andreja Mašere, opisuje 45 izbranih vzponov na pomembne vrhove Alp, ki so naši domovini najbližji in jih je mogoče opraviti v dveh dneh. Tako je v izboru dvanajst vrhov v Karnijskih Alpah, eden v Ziljskih Alpah, osemnajst v Dolomitih, trije v Severnih apeniških Alpah in enajst v Visokih Turah. Ture so različnih dolžin in težavnosti, od povsem enostavnih izletov do zahtevnih ledeniških vzponov.

Vodnik je popoln opis izbranih vrhov, njihovih značilnosti in praviloma tudi značilnosti celotne gorske skupine, ki ji pripadajo.

Format: 175 mm x 245 mm | 176 strani | trda vezava, šivano

CENA: V času od 15. 2. 2017 do 15. 3. 2017 lahko vodnik kupite po akcijski ceni s 50-odstotnim popustom: **14,40 €*** (redna cena: 28,79 €*).

*DDV je obračunan v ceni. Stroške poštnine plača naročnik. Akcija traja do razprodaje zaloge.

NOVO U PLANINSKI TRGOVINI PZS

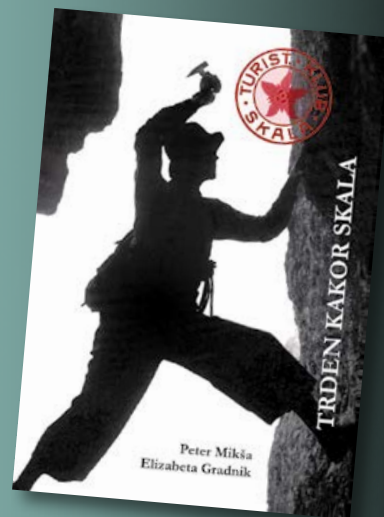
TRDEN KAKOR SKALA

Kratka zgodovina Turistovskega kluba Skala, Peter Mikša, Elizabeta Gradnik

Iz družbe idealističnih, celo romantičnih in v gore zaljubljenih rosnih mladih ljudi je na Slovenskem v obdobju med obema vojnama nastala močna planinsko-športna in kulturno-vzgojna organizacija – Turistovski klub Skala. Obdobje delovanja Skale velja za eno najbolj vsestransko bogatih v slovenski gorniški zgodovini. Iz vrst skalašev je izšlo mnogo odličnih alpinistov, smučarjev, sankarjev, gorskih reševalcev, fotografov, literatov, predavateljev in filmskih ustvarjalcev. Težko je reči, v kateri od teh dejavnosti je TK Skala dosegel najlepše rezultate, ker je bilo njegovo delo tako zelo vsestransko in so marsikje prav skalaši morali orati ledino. Lahko pa bi izpostavili alpinistično in smučarsko dejavnost.

Živečih članic in članov ni več, njihove zgodbe pa živijo predvsem v njihovem brezčasnem delu, ki je imelo za Slovenijo izreden pomen. Velik del tega v zgodovinskem orisu prinaša prva monografija o tem elitnem slovenskem gornškem klubu.

112 strani | 165 x 235 mm | broširano, šivano | Cena: **17,90 €**

INFORMACIJE · NAKUP · NAROČILA

PLANINSKA ZVEZA SLOVENIJE, PLANINSKA TRGOVINA PZS

NA SEDEŽU Dvorakova ulica 9, Ljubljana, v času uradnih ur
(v ponedeljek in četrtek od 9. do 15. ure, sredo od 9. do 17. ure, petek od 9. do 13. ure; odmor za malico: 10.30–11.00).

PO POŠTI p. p. 214, SI-1001 Ljubljana

PO TELEFONU 01 43 45 684 v času uradnih ur **brezplačna telefonska številka** 080 1893 (24 ur na dan, vse dni v letu)

PO FAKSU 01 43 45 691

E-NAROČILA trgovina@pzs.si ali spletna trgovina PZS: <http://trgovina.pzs.si>.

SLOVENSKI PLANINSKI MUZEJ

Triglavska cesta 49, 4281 Mojstrana | telefon: 08 380 67 30 | faks: 04 589 10 35 | e-naročila: info@planinskimuzej.si

Tudi jaz zmorem

"V eno roko je vzel drugi konec moje palice in sva šla. On spredaj, jaz pa za njim. In tako sva hodila do prvih skal. Od tam dalje sem hodila sama. Prvič sem hodila res v temi, ko nisem videla niti svetle lise pred seboj in sem poslušala samo zvok njegovih planinskih čevljev, pod katerimi je škripal prod." Tako je v reviji za radioamaterje o svojem vzponu na Mangart zapisala pogumna Sabina, Janez pa je svojega sina Jureta nosil povsod, kjer je le mogel, še smučala sta skupaj. Mojca previdno pleza po oprimkih do vrha plezalne stene, gojenci Zavoda za usposabljanje invalidne mladine, zdaj Centra za izobraževanje, rehabilitacijo in usposabljanje so s pomočjo gorskih reševalcev pred leti obiskali Veliko planino, varovanci Centra za usposabljanje, delo in varstvo (CUDV) iz Radovljice so spoznali Dobrčo, Golico, Dobrač, Višarje ... Korošci iz Črne so se povzpeli na Raduho, Peco, Stol, Grintovec, Triglav, varovanci Varstveno-delovnega centra Novo mesto raziskujejo mesto in njegovo okolico. Vsem je skupno to, da se morajo za doseg svojih ciljev potruditi veliko bolj, kot si mi lahko sploh mislimo. Zato smo tem pogumnim in srčnim ljudem namenili temo meseca, ki govori o dobrih praksah vključevanja invalidov, med katere spadajo gibalno ovirani, osebe z motnjo v duševnem razvoju, gluhi in naglušni, slepi in slabovidni, osebe s spektrom avtističnih motenj in dolgotrajno bolne osebe, v planinstvo. Planinstvo, ki je pojem tovarištva, dostojanstva, pomoči, prostovoljstva ter skrbi za sočloveka in naravo.

Vsem drugim, med katere seveda spadam tudi sama, se navaden vzpon na Dobrčo ne zdi nič posebnega, s tekmovalnim duhom, ki nas (pre)večkrat obsede, poleg ur štejemo še minute, ki jih porabimo za vzpon, nekateri so hitrejši, saj še tečejo zraven. A postavimo se ob bok vodnicam in vodnikom, ki spremljajo skupine oseb s posebnimi potrebami, in minute se bodo raztegnile v ure. Na vrhu bi bili pozno, ampak prepričana sem, da bi tak vzpon v nas pustil globoko sled in zadovoljstvo.

Vsi zavodi, centri in posamezna društva organizirajo dejavnosti v naravi na svoj način in vanje vključujejo varovance in člane ter jih vodijo na planinske izlete po Sloveniji in tudi v tujini. V pomoč so jim seveda planinska društva; nekaj jih predstavljamo v februarški številki Vestnika, prepričana pa sem, da bi našli še kakšno, ki smo ga tokrat nehote izpustili. Žal so v planinskih društvih večkrat ovira denarna sredstva, pomanjkanje prostovoljcev, vedenja in znanja o tem, kako se do invalidov sploh obnašati in kakšne izzive od njih pričakovati. Vse to kaže na to, da se sami premalo vključujemo mednje in z njimi ne sodelujemo dovolj, čeprav imamo morda takšne centre tudi v svoji neposredni okolici. Mogoče bo na tem področju lahko planinskim društvom in prostovoljcem pri začetnih korakih in tudi pozneje pomagala delovna skupina pri Planinski zvezi Slovenije, Planinstvo za invalide, in le upamo lahko, da se bo obstoječim planinskim društvom, ki sodelujejo s temi centri in zavodi, priključilo še kakšno. Invalidi potrebujejo pomoč pri aktivnem vključevanju v družbo, zaslužijo si spoštovanje in pravice, zato jim planinci stopimo korak nasproti. Ne bo nam žal!

Irena Mušič Habjan

UVODNIK

1 Tudi jaz zmorem

Irena Mušič Habjan

TEMA MESECA

4 Planinstvo za invalide

Jurček Nowakk

TEMA MESECA

6 Na pot malo drugače

Irena Mušič Habjan
Alenka Mežan
Marica Praznik
Saša Fužir

TEMA MESECA

12 Učasi si je noge treba izposoditi ...

Mojca Volkar Trobevšek
Janez Volkar

TEMA MESECA

14 Slepi v gorah nekoč

Sabina Dermota

INTERJUJ

16 Colin Haley

Martina Čufar Potard

ZAHODNI JULIJCI

20 Uiš iz Zadnje Špranje, Via de lis Codis

Matija Turk

ZAHODNA SRBIJA

24 Tako blizu, a slabo poznana

Tomaž Žganjar

PODNEBNE SPREMEMBE

28 Počasno izginjanje Triglavskega ledenika

John Boyd

PORTRET

32 **Darko Mohar**

Darinka Dekleva

Z NAMI NA POT

35 **Turno smučanje v Karniji**

Tomaž Hrovat

LEPOSLOVJE

43 **Za trenutek se zazdi, da se je ustavil čas**

Jana Remic

BREGINJSKI KOT

46 **"Na Stu an na Musca"**

Olga Kolenc

HUMORESKA

50 **Zdravljica na Marmoladi**

Milka Bokal

PORTRET

53 **Gore zame ostajajo svetišče**

Tomaž Hrovat

PLANINSKA DOŽIVETJA

54 **Prekleti pohajač**

Rafael Terpin

PLEZANJE NA MADAGASKARJU

56 **Le mur de lemur**

Sara Jaklič

KOLUMNA

58 **Iskanje popolnosti**

Anja Intihar

ZGODOVINA

60 **Začetki planinstva na Resevni**

Teja Peperko

MLADINA IN GORE

62 **Trzinci in Idrijci nepremagljivi**

Po sporočilu za javnost
povzela Zdenka Mihelič

MINIATURA

64 **Triglavsko brezno**

Barbara Vrhovnik

ZDRAUJE

66 **Gore in sladkorna bolezen**

Petra Zupet

DOGODEK

69 **Podelitev priznanj najuspešnejšim**

Marta Krejan Čokl

VARSTVO NARAVE

70 **Črni teloh – le v naravi ali tudi na vrtu?**

Dušan Klenovšek

71 **NOVICE IZ VERTIKALE**

74 **NOVICE IZ TUJINE**

76 **ŠPORTNOPLEZALNE NOVICE**

76 **PLANINSKA ORGANIZACIJA**

78 **NOVICE**

79 **SLOVENSKI PLANINSKI MUZEJ**

79 **TRIGLAUSKI NARODNI PARK**

80 **V SPOMIN**